

آیین نامه احراز استعداد های برتر و نخبگی

مصوب پانصد و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی

تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۵/۰۷/۰۵ شماره ابلاغ: ۲۸۹۴/دش

مقدمه :

به منظور تحقق بخشیدن به تأکید مقام معظم رهبری در « استفاده صحیح و مناسب از ظرفیت های علمی نخبگان در راستای توسعه همه جانبه کشور » و در اجرای ماده ۴ اساسنامه بنیاد ملی نخبگان درباره «تعریف نخبه و احراز استعداد های برتر و نخبگی افراد» آیین نامه احراز استعداد های برتر و نخبگی تصویب می شود. در این آیین نامه «بنیاد ملی نخبگان کشور» به اختصار «بنیاد» و دو وزارتخانه «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به اختصار «وزارتین علوم و بهداشت» نامیده می شود .

ماده ۱- هدف

منطقی کردن و تعریف شاخص های علمی، استانداردسازی معیارها و فرایندهای شناسایی و معرفی نخبگان و استعداد های برتر هر بخش .

ماده ۲- تعریف نخبه و استعداد برتر

۱-۲ «نخبه» به استناد ماده ۴ اساسنامه بنیاد به فرد برجسته و کارآمدی اطلاق می شود که اثرگذاری وی در تولید و گسترش علم و هنر و فناوری و فرهنگ سازی و مدیریت کشور محسوس باشد و هوش، خلاقیت، کارآفرینی و نبوغ فکری وی در راستای تولید و گسترش دانش و نوآوری موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمی و اعتلای جامعه انسانی کشور گردد .

۲-۲ «استعداد برتر» به فردی اطلاق می شود که به صورت بالقوه نخبه بوده ولی هنوز زمینه های لازم برای شناسایی کامل و یا بروز استعداد های ویژه او فراهم نشده است.

تبصره ۱: تعاریف فوق شامل استعداد های برتر و نخبگان بخشهای مختلف از قبیل علمی و فناوری، آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، هنری و مدیریتی می باشد .

تبصره ۲: تعریف و شرایط احراز نابغگی و نحوه حمایت از نوابغ توسط بنیاد پیشنهاد و پس از تصویب هیئت امناء به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می رسد .

تبصره ۳: استعداد برتر و نخبگی یک فرآیند پویا است و می بایست تداوم شرایط در دوره های زمانی مشخص در احراز نخبگی معیار قرار گیرد.

ماده ۳ - فرایند احراز استعداد برتر و نخبگی در حوزه های مختلف

۱-۳- در تعیین و احراز شرایط نخبگی، فرآیندهای تعریف و تجربه شده توسط نهادهای برگزیننده نخبگان هر بخش پذیرفته شده و با جهت گیری علمی و عقلایی سیاست‌های موجود هماهنگ و معیارهای وضع شده عنداللزوم تقویت و یا اصلاح می‌گردد.

۲-۳- آیین نامه های موجود برای تعیین بهترینها در بخش‌های مختلف با رویکرد تقویتی مورد اصلاح و تصویب بنیاد قرار خواهد گرفت .

ماده ۴ - شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی افرادی که دارای یکی از ویژگی‌های زیر باشند، استعداد برتر یا نخبه شناخته می‌شوند .

۱-۴- برگزیدگان المپیادهای علمی معتبر داخلی و جهانی

الف (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر جهانی و بین‌المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان نخبه

ب) راه‌یافتگان مرحله نهایی المپیادهای معتبر جهانی بین‌المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

ج) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر بین‌المللی دانشجویی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه

د) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانشجویی کشور با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

هـ) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانش آموزی کشور با معرفی وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

۲-۴- برگزیدگان از میان آزمونهای سراسری

الف) برگزیدگان از میان رتبه‌های برتر آزمون‌های سراسری مقطع کارشناسی از میان ۱۰۰ نفر اول برای رشته‌های ریاضی و فیزیک، ۵۰ نفر اول برای رشته‌های علوم تجربی، ۵۰ نفر اول برای رشته‌های علوم انسانی و ۲۰ نفر اول برای رشته‌های هنر به عنوان استعداد برتر

۳-۴- مخترعان و مکتشفان

الف (برگزیدگان مسابقات و جشنواره‌های علمی معتبر داخلی و خارجی از قبیل جشنواره بین‌المللی خوارزمی، جشنواره جوان خوارزمی و جشنواره علوم پزشکی رازی با معرفی وزارتین علوم و بهداشت و تأیید بنیاد به عنوان استعداد برتر

ب) برگزیدگان از میان مخترعان و مکتشفان ایرانی که اختراع و اکتشاف آنان در مراجع ذیصلاح داخلی و یا خارجی به ثبت رسیده باشد به عنوان استعداد برتر (بنیاد تعیین کننده مراجع ذیصلاح است).

تبصره: جشنواره‌ها و مسابقات علمی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأیید بنیاد معتبر شناخته می‌شود .

۴-۴- دانش آموختگان: برگزیدگان از میان نفرات اول دانش آموخته رشته‌های دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) داخل کشور و حوزه‌های علمیه (سطح یک و بالاتر) با معرفی «وزارتین علوم و بهداشت» و «مدیریت حوزه علمیه قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر

۴-۵- برترین‌های مسابقات علوم قرآنی
برگزیدگان نفرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآنی داخلی و بین‌المللی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان استعداد برتر
تبصره: تشخیص اعتبار مسابقه با بنیاد است.

۴-۶- شخصیت‌های برجسته علمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور
الف) برگزیدگان از میان محققان ایرانی که بر اساس معیارهای مؤسسات معتبر اطلاعات علمی بین‌المللی و داخلی به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و یا سایر شاخص‌های مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملی و بین‌المللی قرار گرفته‌اند، با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه
ب) برگزیدگان از میان افرادی که برای حل مشکلات ملی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور راهکارهای مناسبی ارائه کرده‌اند و این راهکارها تجربه شده و نتایج حاصل از آن به تأیید مراجع ذیربط رسیده باشد، با انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان افرادی که در هر یک از رشته‌ها و گروه‌های علمی اعم از علوم انسانی و معارف اسلامی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی، کشاورزی و هنر، نظریه یا تئوری جدید ارائه کرده و از سوی مراجع معتبر ملی و بین‌المللی مربوطه، تأثیرگذار شناخته شده باشد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)
د) برگزیدگان از میان مؤلفان و مترجمان کتب، نویسندگان مقالات، واعظان و شاعران که آثار فاخر ایشان دارای نقش مهم و تأثیر ویژه در توسعه مرزهای دانش و فناوری یا تربیتی و اخلاقی در حوزه مربوط بوده است، به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴-۷- آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده ادبی و هنری برگزیدگان از میان آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده هنری در حوزه‌های موسیقی، نقاشی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، معماری و غیره با معرفی مراجع معتبر و انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴-۸- اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی و فناوری
الف) برگزیدگان از میان اعضای هیأت علمی که در مراتب دانشگاهی کار ممتاز و شاخصی را انجام داده‌اند به عنوان استعداد برتر
ب) برگزیدگان از میان اساتید نمونه و ممتاز در سطح کشور براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان پژوهشگران نمونه کشوری براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

۹-۴- مدرسین و محققین علوم حوزوی

الف (برگزیدگان از میان مدرسین حوزه‌های علمیه کشور که تدریس می‌نمایند، براساس ضوابط شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر

ب (برگزیدگان از میان محققین برتر حوزوی با معرفی شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر تبصره ۱: در مواردی که برای «برگزیدگان» مرجع ذکر نشده است، مرجع گزینش بنیاد است .

تبصره ۲: بنیاد می‌تواند از میان برگزیدگان به عنوان «استعدادهای برتر» افرادی را به عنوان «تخبه» معرفی نماید .

ماده ۵:

پیشنهاد استعداد برتر و نخبگی می‌تواند هم از سوی افراد واجد شرایط و هم از سوی نخبگان و استعدادهای برتر شناخته شده و هم از سوی نهادها و سازمانها به بنیاد صورت گیرد.

ماده ۶: نحوه حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان و سایر موارد براساس آیین نامه‌ها و ضوابطی خواهد بود که مطابق بند ۱۱ ماده ۹ اساسنامه بنیاد توسط هیأت امناء بنیاد ملی نخبگان پیشنهاد و به تصویب می‌رسد .

ماده ۷: موارد خاص و همچنین موارد پیش بینی نشده یا دارای ابهام در شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی و مراجع تأیید کننده بنا به تصویب هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد بود .

ماده ۸: این آیین نامه در ۸ ماده و ۷ تبصره در جلسه ۵۸۹ مورخ ۸۵/۶/۱۴ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و هرگونه تغییر در مفاد آن منوط به پیشنهاد هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان کشور و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.